

TER ONDERTEKENING

Aan: MPVO

Primair Onderwijs

Van

5.12 e

Datum

02 maart 2023

Referentie

36290633

Bijlagen

2

Intern OCW afgestemd
COM, KenO, VO

nota

Kamerbrief over schooladvisering en doorstroomtoetsen
po 2023

Aanleiding

Bijgevoegd treft u de brief waarmee u de Tweede Kamer kunt informeren over recentelijke ontwikkelingen rondom schooladvisering en de doorstroomtoetsen in het primair onderwijs.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd de brief te ondertekenen.

Kernpunten

- Met de brief informeert u de Kamer over actuele thema's rondom het schooladvies en de doorstroomtoets. En passant doet u enkele moties en toezeggingen af.
- Formele aanleiding voor de brief vormt het recentelijk gepubliceerde rapport van DUO. Het rapport gaat over ontwikkelingen rond schooladvisering en toont hoe het met de leerlingen gaat die in 2020 geen doorstroomtoets afgelegd hebben.
- U licht toe hoe u scholen ondersteunt bij het geven van een passend schooladvies en welke maatregelen u neemt tegen onderadvisering.
- U gaat in op de onderlinge vergelijkbaarheid en de betrouwbaarheid van de toetsen en de nieuwe inrichting van het doorstroomtoetsstelsel per schooljaar 2023/2024.
- De Kamerbrief verschijnt idealiter eind maart, vóór de doorstroomtoetsafname vanaf 15 april 2023.
- U bent onlangs door directie PO positief geadviseerd over een interview met Pointer over o.a. toetsstress. Zowel wanneer u op het interview ingaat, als wanneer schriftelijk op Pointer wordt gereageerd, dient de Kamerbrief als passend achtergronddocument bij het interview.
- Op 2 maart jl. verscheen op Didactief online een artikel met flinke kritiek op de doorstroomtoets als instrument om de leesvaardigheid van leerlingen te meten en op de onderlinge vergelijkbaarheid van de toetsen. Op enkele punten dient u dit artikel in de brief van repliek. Zie toelichting.

Toelichting

Ontwikkelingen schooladvisering

- Het rapport van DUO dat u de Kamer met de brief aanbiedt, is het derde in een reeks rapporten van monitoringsonderzoek door DUO naar het wegvallen van de doorstroomtoets in 2020 door corona.
- De brief vormt een mooi middel om u, met het onderzoek van DUO in de hand, uit te spreken voor een inzet op passende schooladvisering: iedere leerling verdient (dezelfde kans op) een passende plek in het vervolgonderwijs. Een plek die past bij zijn/haar talenten, wensen en plannen voor de toekomst, ongeacht zijn achtergrond.
- Met een inzet op passende schooladvisering zet u een andere toon dan de afgelopen jaren, waarin kansrijke schooladvisering het uitgangspunt was. Dat past beter bij huidige ontwikkelingen.
- Kansrijke schooladvisering lijkt in het veld namelijk steeds vaker te worden geassocieerd met 'leerlingen moeten steeds hogere adviezen krijgen en hoger onderwijs volgen'. De meest actuele inzichten van DUO tonen ook aan dat de schooladviezen zich gelukkig weer stabiliseren naar de situatie van vóór corona.
- Inzet op een passende advisering past ook bij de recente inzet van u en MOCW op de herwaardering van praktijkgericht onderwijs. Een passend advies betekent dat ook niet-cognitieve vaardigheden worden erkend en dat het complete beeld van de leerling wordt meegenomen in de schooladviesprocedure. Passend betekent echter ook dat we cognitieve vaardigheden niet onderwaarden, zoals bij onderadvisering het geval is.
- Het wegwerken van structurele onderadvisering is goed voor het vergroten van kanselijkheid. Dat sluit aan bij uw inzet op dit thema (met de recente visiebrief kanselijkheid). Het sluit ook aan bij de aandacht die de inspectie hiervoor heeft en bij het Nationaal Programma tegen Discriminatie en Racisme.

Ontwikkelingen rond doorstroomtoetsen po: vergelijkbaarheid, normering, stelsel

- Met de brief licht u de Kamer in over de normering bij de doorstroomtoetsen in 2023. U haakt daarmee aan op twee Kamerbrieven uit 2022, die de problematiek rond het hybride toetsstelsel en de oplossingen daarvoor weergaven. Ook haakt u daarmee aan bij kritische geluiden in het veld over de vergelijkbaarheid van de toetsen.
- De wet doorstroomtoetsen po trad per 1 januari 2023 in werking. Vanaf 1 augustus 2023 treedt een nieuw deel in werking, dat zorgt voor een eenduidige stelselinrichting rond de doorstroomtoetsen. Het CvTE wordt kwaliteitsbewaker over de doorstroomtoetsen en beslist over de normering. U heeft daarvoor eind 2022 ingestemd met de regeling en beoordelingskaders van het CvTE.
- De toetsafname in 2023 is de laatste afname onder het 'oude' hybride toetsstelsel. Voor de normering in 2023 wordt dezelfde beslisprocedure

en normeringssystematiek als in 2022 aangehouden: de aanbieders kunnen kiezen uit dezelfde twee normeringen als in 2022. Dat maakt de resultaten van de toetsen in 2023 in ieder geval onderling vergelijkbaar.

- Maar met de overgang naar een nieuw stelsel, waarin één normering wordt aangehouden, ligt een trendbreuk in de resultaten op de loer: ofwel in 2023, ofwel in 2024. Dat is afhankelijk van welke normering in 2023 wordt gekozen.
- We proberen samen met het CvTE, stichting Cito en de toetsaanbieders, een dergelijke trendbreuk zo klein mogelijk te houden. Zodra na de afname van 2023 zicht is op de grootte van de trendbreuk en het moment waarop deze intreedt, kunnen we de Kamer beter informeren over de vergelijkbaarheid van de resultaten over de jaren heen.
- U ontkracht in de brief tevens de aantijging dat de doorstroomtoetsen ongelijkheid in de hand zouden werken door het aanhouden van vastgestelde percentages leerlingen voor ieder toetsadvies. Dit onterechte signaal wordt onder andere in het proefschrift van Karen Heij ('Van de kat en de bel') belicht.
- Recentelijk verscheen op Didactief online een artikel met stevige kritiek op de doorstroomtoetsen. In het artikel wordt betwijfeld of de toetsen voldoende in staat zijn de leesvaardigheid van leerlingen te meten. Ook uit het artikel kritiek op de onderlinge vergelijkbaarheid van de toetsen en op de relatie tussen de uitkomsten uit leerlingvolgsystemen en die uit de doorstroomtoetsen.
- In de voorliggende Kamerbrief geeft u aan dat doorstroomtoetsen een betrouwbare voorspelling doen voor het best passende vervolgonderwijs, maar dat het oordeel van de scholen uiteindelijk bepalend is voor het schooladvies. Dit is in lijn met het recente SO basisvaardigheden, waarin u stelt dat leerlingvolgsystemen een aanvulling zijn op overige vaardigheden die leraren hebben om de ontwikkeling van het kind in zijn geheel te zien, en zo tot effectiever onderwijs te komen.
- Voor de inhoud van de doorstroomtoetsen is overigens het referentiekader taal en rekenen leidend. De doorstroomtoetsen sluiten voor het meten van leesvaardigheid dus aan bij het referentiekader.
- Ook stelt u in de voorliggende Kamerbrief dat scholen positief zijn over de keuzevrijheid aan toetsen, zoals blijkt uit een evaluatie van Oberon.
- Uiteindelijk is de keuzevrijheid in verschillende doorstroomtoetsen een politieke keuze. Binnen die kaders werken we aan zo groot mogelijke onderlinge vergelijkbaarheid. Met het toewerken naar de normering zoals toegelicht in de brief zetten we daarin een belangrijke stap.

Moties en toezeggingen die u met deze Kamerbrief afdoet

- Motie van het lid Van den Hul: verzoek tot monitoring van de groep leerlingen die is ondergeadviseerd door wegvallen van de doorstroomtoets en nemen van maatregelen zodat deze groep leerlingen alsnog de kans krijgt die zij verdienen.

Datum
22 februari 2023

- Motie van het lid Van Baarle: verzoek om aanvullende maatregelen tegen onder advisering van leerlingen met een migratieachtergrond en een lagere sociaaleconomische status en bestaande maatregelen intensiveren.
- Motie van het lid Van Baarle: verzoek te onderzoeken of de monitoring van onder advisering van leerlingen met een migratieachtergrond te verbeteren is en een meer systematisch karakter kan krijgen.
- Motie van het lid Beertema: verzoek om pro als instroomniveau expliciet op te nemen in alle adviezen.
- Motie van het lid Kwint: verzoek om te monitoren of toelaatbaarheidsverklaringen voor onder andere het pro op tijd worden afgegeven, zodat voor die leerlingen geen uitvoeringsproblemen ontstaan bij de aanmelding voor het vo.
- Motie van het lid Segers: verzoek om samen met vertegenwoordigers van ouderverenigingen en -stichtingen handreikingen te ontwikkelen, om de betrokkenheid te versterken van ouders die niet altijd goed de weg weten naar de school.
- Toezegging over een reactie op het proefschrift van Karen Heij over de doorstroomtoets.